

Висновок. Аналіз сучасного стану професійної підготовки вчителів фізичної культури дає змогу зробити висновок, що тільки 23,5% опитаних студентів-випускників виявляє інтерес до акмеоспрямованого удосконалення та прагне оволодіти акмеологічними методами. Спонукає їх до цього, в першу чергу, бажання кар'єрного зростання пізнання та прагнення досягти поставленої мети. Відтак є необхідність розроблення концепції акмеологічно спрямованої неперервної професійної підготовки фахівців з фізичної культури, наповнення змісту навчальних дисциплін акмеологічною складовою.

Список літератури:

1. Пальчевський С. С. Акмеологія – поклик майбутнього. Акмеологія в Україні: наукове видання. 2010. №1. С. 7–13.
2. Рибалко Л. С. Методолого-теоретичні засади професійно-педагогічної самореалізації майбутнього вчителя (акмеологічний аспект): монографія. Запоріжжя: ЗДМУ, 2007. 442 с.
3. Сергєєва К. М. Методичні засади професійної самореалізації магістрів музично-педагогічної освіти в процесі інструментальної підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 - теорія і методика професійної освіти. Київ, 2012. 20 с.

Огнистий А.В. <https://orcid.org/0000-0002-4748-1900>

Огниста К.М. <https://orcid.org/0000-0001-8636-6027>

ДО ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІТНЕСУ

Тернопільський національний педагогічний університет ім.
Володимира Гнатюка

Анотація. У публікації розкривається проблема підготовки фахівців з фітнесу. Окреслюються шляхи покращення підготовки тренерів з фітнесу.

Annotation. The publication reveals the problem of training fitness professionals. Ways to improve the training of fitness trainers are outlined.

Стрімкий розвиток галузі оздоровчої фізичної культури постійно пропонує нові варіації і різновиди фітнесу, які зумовлюють потребу у формуванні цілого ряду універсальних професійних компетенцій фітнес-фахівця, з можливістю

його мобільного перепрофілювання при зміні виду або розширенні професійної діяльності всередині однієї системи. Разом з тим, спостерігається теоретичний і практичний дефіцит визначення та методики формування професійних компетенцій універсальних фітнес-фахівців, оскільки відсутній єдиний підхід до змісту, до характеристик професійної діяльності і до назви самих професій працівників цієї сфери [2, 4].

Ситуація, що склалася пов'язана з низкою чинників, в тому числі, з недостатньою кількістю наукових досліджень професійної діяльності фахівців з фізичної культури і спорту в сфері фітнесу.

Підготовка фахівців фітнес-послуг стикається з проблемами, обумовленими багатьма причинами. До них відносяться відсутність єдиного підходу до розуміння самого терміна «фітнес», так і не розробленість нормативної бази в освіті і фітнес-індустрії [3, 6, 7]. Зокрема, звертає на себе увагу відсутність, за рідкісним винятком, програм спеціалізації в умовах ЗВО у напрямку підготовки фітнес - інструктор і персональний тренер [1].

Переважаючі інструкторами в більшості фітнес-клубів працюють непрофесіонали без базової фізкультурної освіти і викладацького досвіду. Основними критеріями при прийомі на роботу, за заявою самих власників, служать зовнішні дані, хороша фігура і попередній досвід індивідуальних занять [5]. Такі фахівці не завжди здатні якісно спланувати заняття з урахуванням рівня підготовленості і стану здоров'я клієнтів, не готові до роботи з особами похилого віку, людьми, які вимагають відновлення функцій або з відхиленнями в стані здоров'я, дітьми. Тому, для досягнення швидкого, зовні помітного ефекту, завищуються допустимі норми навантажень, порушується безпека занять. Стратегічний акцент поставлений не на збереження здоров'я контингенту, а на залучення нових клієнтів. Все частіше проглядається, що основна мета - досягнення максимального прибутку, а не оздоровлення населення.

Ситуацію, що склалася підтримує система навчання інструкторів фітнес-програм, що одержала широке поширення. Як правило, це короткострокові семінари, спрямовані на вивчення обмежених за часом і змістом комплексів в руслі будь-якого напрямку або участь в фітнес-конвенціях [2, 4]. Аналіз змісту подібних семінарів виявив мікроскопічне або практично повну відсутність відомостей з анатомії, фізіології, теорії і методики фізичної культури, відновлювальних заходів. Як

правило, основний зміст навчальних курсів зводиться до представлення рекомендацій щодо застосування послідовності вправ комплексу та їх можливого дозування. Варіації не допускаються, зміст максимально уніфікується. Центри з підготовки фахівців з фітнесу різних форм організації (як правило, приватні комерційні установи) беруться за навчання всіх бажаючих, без урахування наявності базової спеціальної освіти. Зустрічаються випадки коли викладачами в подібних центрах є самі фітнес - інструктори, безумовно, досвідчені, але і які також не мають фахової освіти [2].

«Конвенційні уроки», де підвищують кваліфікацію подібним чином інструктори, по суті, є демонстрацією сучасних досягнень і в принципі не повинні розглядатися як повноцінний навчальний семінар. Навантаження на майстер-класах розраховані на підготовлений у фізичному відношенні контингент та їх сліпе перенесення отриманої інформації на заняття з клієнтами призводить до збільшення кількості травм під час групових програм, оскільки відсутність відповідної професійної базової підготовки не дозволяє адаптувати отримані знання, під рівень готовності клієнтів [7]. Таким чином, слід зробити висновок, що підготовка фітнес-фахівців, зокрема інструкторського складу, знаходиться по суті поза системою освіти. Існують нечисленні курси підвищення кваліфікації відповідного профілю для фахівців з базовою освітою, але вони не забезпечують всіх потреб галузі [4].

Сформована на сьогодні практика підготовки фітнес-фахівців не передбачає в повній мірі освоєння когнітивних компетенцій. Але і формування функціональних компетенцій вкрай утруднено. При цьому, незалежної системи оцінки компетенцій без урахування способів їх освоєння не існує. Системи тестування, якими оперують великі мережеві фітнес-клуби призначені тільки для внутрішнього використання і на застосовуються в клубах, що відносяться до іншої мережі. Крім того, вони містять частково недостовірну інформацію, яка не збігається з вимогами навчально-методичної літератури [4].

Проте, існує гостра потреба як населення в якісно підготовлених фахівцях [2, 4], так і у студентах фізкультурно-спортивного та фізкультурно-оздоровчого профілю в отриманні професійних навичок в сфері фітнесу.

Вирішення означеної проблеми ми вбачаємо у якісних перетвореннях у вищій школі (ЗВО – заклади вищої освіти) з підготовки фахівців фітнесу (тренери, інструктори). Ці зміни повинні у першу чергу повинні базуватись на:

відмові від курсової приналежності студента, яка зобов'язує його дотримуватися етапності навчання разом з усім курсом в стінах одного закладу вищої освіти.

перехід до більш вільної та більш демократичної системи індивідуального обліку успіхів студента на основі кількості прослуханих курсів та складених іспитів (академічна мобільність).

Це передбачає, як мінімум, відмову від жорсткого плану набору на певну спеціальність і орієнтації на цифрові показники випуску. На практиці нічого не змінилося. Більш того, в зв'язку із залишком системи фінансування у відповідності до кількості студентів, орієнтація на цифри стала набагато жорсткіша.

На практиці багато ЗВО не готові до забезпечення реалізації індивідуальної освітньої траєкторії студентів в повному обсязі. Ця проблема є однією з найбільш складних в перебудові системи сучасної вищої освіти. Це пояснюється практичною відсутністю базових освітніх технологій, які змогли б забезпечити практичну реалізацію ряду завдань: навчання, діагностики компетентності, оцінки досягнутих результатів, прогнозування кар'єрного росту. До цього слід додати відмову у більшості ЗВО від впровадження інституту тьюторів, як фахівців із супроводу індивідуальних освітніх траєкторій [2].

Розглядаючи інститут тьюторства, слід зазначити: індивідуальні плани, складені за участю тьютора і кафедри, допомогли б зорієнтувати студентів або на продовження навчання в магістратурі, або на практичну діяльність, в залежності від їх бажання і здібностей. Причому, в даному випадку у студента, завжди залишається право вибору: дотримуватися чи ні рекомендацій тьютора, безумовно, за винятком обов'язкових курсів. На практиці введення інституту тьюторів до ЗВО справа, як нам видається, віддаленого майбутнього.

Для успішної реалізації якісної підготовки фахівця з фітнесу (тренера, інструктора) у ЗВО необхідно:

- розробити основні і додаткові (спеціалізації), освітні програми різного рівня і спрямованості (спеціалізовані навчальні дисципліни за вибором), цільове призначення яких не тільки в оволодінні додатковими кваліфікаціями, а й поглиблення, розширення і вдосконалення професійних компетенцій;
- створити ресурсну базу, що забезпечує реалізацію освітньої програми;

- забезпечити супровід індивідуальних освітніх траєкторій студентів (інститут тьюторів, як мінімум консультування з питання для чого призначені дисципліни за вибором);
- здійснити перехід до компетентнісного підходу у викладанні навчальних дисциплін;
- створити (модифікувати) систему моніторингу особистісного розвитку студента.

Підводячи підсумок вище викладеного слід відзначити, і це підтверджується власними спостереженнями, що самостійний вибір дисциплін студентами (перша група) найчастіше не обґрунтований, ряд студентів (друга група), вибирає дисципліни, виходячи з простоти їх здачі, а багато хто просто не знає, що їм додатково необхідно вивчити для їхньої майбутньої професії. До першої групи, як правило, відносяться ті студенти, які навчатимуться за типовим навчальним планом і завершать своє навчання у ЗВО після отримання ступеня бакалавра. Студентам, які належать до другої групи, необхідний кваліфікований супровід. Проте, організувати його в рамках навчання за основною освітньою програмою, ЗВО часто не має можливості.

При формуванні освітніх програм потрібно враховувати не лише зміст навчання, але і його результат, який виражається в професійній компетентності. Нові підходи вимагають принципової зміни позиції викладачів по відношенню до студентів: необхідне цілеспрямоване стимулювання прояву ініціативи, самостійності і творчості в навчанні.

Список літератури:

1. Василенко ММ, Дутчак МВ. Історичні передумови формування системи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти. У зб.: Тимошенко ОВ, редактор. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наук. праць. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова; 2018;ЗК(97)18:103-7.
2. Василенко ММ. Професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти: теорія та методика: монографія. – Київ: «Центр учбової літератури»; 2018. 495 с.
3. Іванова Л. І., Путров С. Ю., Сущенко Л. П., Прима А. В. Теорія технологій оздоровчо-рекреаційної рухової активності: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Промтехносервіс Україна».

2018. 206 с.

4. Прима А. В. Формування готовності майбутніх фітнес-тренерів до професійної діяльності у фітнес-індустрії. – На правах рукопису. дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київ, 2019.

5. Vasilenko M, Duthak M. Components, criteria, indicators and levels of professional competence formation of future fitness-trainers at higher educational institutions. *EUREKA: Social and Humanities*. 2018;2:45-51.

6. Hawley ET, Franks DB. *Wellness fitness*. Kiev: Olympic Literature; 2000. 367 p.

7. Sharkey B, Gaskill S. *Fitness & health*. Champaign, IL: Human Kinetics, 2006. 429 p.

Осіп Н.Б., <https://orcid.org/0000-0002-1114-9092>

Петрица П.М. <https://orcid.org/0000-0002-1114-9092>

ФІЗИЧНЕ ЗДОРОВ'Я МАЙБУТНІХ ДОШКІЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ, ЯК КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Анотація. У статті подано результати визначення рівня фізичного здоров'я здобувачів освіти за три роки навчання. У дослідженні взяли участь студенти ТНПУ імені В. Гнатюка та КОГПА імені Т. Шевченка напрямок підготовки дошкільна освіта, отримані дані свідчать, що у першокурсників переважає «нижче середнього» і «низький» рівень здоров'я. Ці результати підтверджують тенденцію до погіршення стану здоров'я студентської молоді, що вимагає збільшити акцент на оздоровчу діяльність у закладах вищої освіти.

Annotation. The article shows the results of the study concerning the level of physical health of the future teachers during their three year studies at the university. The research surveyed the group of students of faculty of pre-school education from V. Hnatiuk TNPU and T. Shevchenko KOGPA. The results show that the first-year students' level of physical health is «below average». The results confirm the tendency of deteriorating of physical health among students and accent the need to increase the amount of recreational activities in universities.